

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

Lausuntoluonnoksessa esitetty jätelain 5 c §:n muutos koskee Suomeen toisesta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta tuotavaa ainetta tai esinettä, joka ei ole jätettä, jos jätteeksi luokittelun päättymisestä on mainitussa valtiossa tehty viranomaisen päätös tai jätteeksi luokittelun päättymisen on seurausta muusta lainsäädäntöön perustuvasta tai lainsäädännössä määritellystä menettelytavasta. Edellä mainittu koskee myös viranomaispäätöstä tai muuta menettelytapaa, jossa aine tai esine on määritelty sivutuotteeksi. Lausuntoluonnoksen mukaan toimivaltainen viranomainen Suomessa voisi kuitenkin katsoa, että aine tai esine on edellä mainituista menettelyistä huolimatta jätettä, jos on perusteltua epäillä, että sen käyttö aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Luonnoksen mukaan asia ratkaistaisiin hallintopäätöksellä.

Lausuntoluonnoksessa olevassa hallituksen esityksessä on viitattu edellä tarkoitetulla muulla menettelytavalla esim. Alankomaiden menettelyyn, jossa aineiden ja esineiden haltijat tekevät itse sivutuote- ja ei-enää jätettä määritelmät ja ilmoittavat niistä valvontaa varten erilliseen rekisteriin. Viranomaisvalvonta on tässä tapauksessa painottunut Alankomaissa jälkivalvontaan. Esityksen mukaan muutoksessa esitetyjä toimivaltaisia viranomaisia olisivat Suomen ympäristökeskus kansainvälisiä jätteensiiroja valvovana viranomaisena, aluehallintovirastot ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset ympäristölupaviranomaisina sekä ELY-keskukset ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset jätelakia valvovina viranomaisina.

Lausunnolla oleva aineisto ei esitä muutoksia voimassa olevan jätelain luvun 13 valvonta ja hallintopakkoa koskeviin valvontapykäliin. Jätelain 125 §:n perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa muulle, kuin ympäristöluvanvaraiselle toiminnalle toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Jätehuollolla tarkoitetaan määritelmän mukaisesti jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja loppukäsittelyä, mukaan lukien tällaisen toiminnan tarkkailu ja seuranta sekä loppukäsittelypaikkojen jälkihoito ja toiminta välittäjänä. Jätelain rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta on määrätty jätelain 126 §:ssä.

Lausuntoluonnoksessa esitetty jätelain 5 c §:n tarkoittama aineen tai esineen uudelleen jätteeksi tulkitseminen Suomessa valvontaviranomaisessa erillisellä hallintopäätöksellä on ongelmallinen.

Jätelain valvontaviranomaisen kannalta nykyisissä valvontapykälissä ei ole otettu huomioon luonnoksessa esitettyä menettelyä, jolloin niiden soveltaminen voi olla vaikeaa ja paljon resurssia vaativaa. Myös Suomeen tuodun aineen tai esineen uudelleen jätteeksi luokittelun perusteena esitetty käytön vaara tai haitta terveydelle tai ympäristölle on yleistasoinen ja sitä tulee tarkentaa. Jätelain valvontaviranomaisen tulkinta tuotantolaitokselle vastaanotetun ja paikallisella menettelyllä raaka-aineeksi hyväksytyyn aineen tai tavaran uudelleen jätteeksi luokittelu voi koskea suuria raaka-aine-eriä ja uudelleen tulkinnasta voi aiheutua toiminnanharjoittajalle huomattavia velvoitteita. Uudelleen jätteeksi tulkinnan myötä tuotannossa raaka-ainetta käyttävä laitos voisi esimerkiksi uuden jätetulkinnan myötä tulla ympäristönsuojelulain tarkoittamaksi jätteen laitos- tai ammattimaiseksi käsittelijäksi, jolloin toiminta edellyttäisi ympäristöluvan. Hallintopäätöksenä lausuntoluonnoksen jätelain kohdan 5 c §:n tarkoittama hallintomenettely voi olla vaikutuksiltaan huomattava ja siihen liittyvät hallintomenettelyvaiheet valvontaviranomaisessa tulee esittää jätelaissa tarkkaan.

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Vantaan kaupunki katsoo, että luonnoksessa esitetty jätelain 32 § 1 momentin muutos selkeyttää tavoitteiden mukaisesti kunnan ja jätteen haltijan välistä vastuunjakoa kotitaloudessa ja vapaa-ajan asunnossa sekä muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuollon järjestämisessä. Ehdotetulla muutoksella ei ole vaikutusta jätelain yhdyskuntajätettä koskevaan määritelmään tai asumisessa syntyvän jätteen erilliskeräystä tai hyödyntämistä koskeviin jäteasetuksen velvoitteisiin.

Hallituksen esityksen säädöskohtaisissa perusteluissa esitetyt yksityiskohtaiset ohjeet ovat tarpeen sen selkeyttämiseksi, miten olemassa olevia erilaisia asumismuotoja tulkitaan jätehuollon järjestämisvastuuta tulkittaessa. Esityksen mukaan jätteen haltijan vastuulla olisi sellaisissa palveluyksiköissä syntyvän jätteen jätehuolto, joissa ammattimainen julkinen tai yksityinen toimija tuottaa asumispalvelun lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluita tai muita asumisen oheispalveluita taikka tarjoaa ympärivuorokautista hoivapalvelua tai laitosasumista. Lausuntoluonnoksessa olevassa hallituksen esityksessä tulisi kuitenkin vielä tarkentaa, miten jätehuollon järjestämisvastuu kohdentuu ikääntyneiden palveluasumiseen tarkoitetuilla kolmannen sektorin palveluntarjoajilla, esim. vanhustenkotiyhdistyksillä, jotka voivat tarjota asumisen lisäksi myös erilaisia hoivapalveluja.

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

Nurminen Saku
Vantaan kaupunki ympäristökeskus